

REALIZACJA CELÓW Z KIOTO

Adam Erechemla

Komisja Europejska przedstawiła komunikat dotyczący rzeczywistych postępów w realizacji celów z Kioto w latach 1990–2006.¹ Najwięcej gazów cieplarnianych spośród państw UE-27 emitują Niemcy i Wielka Brytania. Jest to około 1/3 unijnej emisji. Te dwa kraje zmniejszyły w sumie emisję od 1990 r. o 339 milionów ton ekwiwalentu dwutlenku węgla. Niemcom udało się osiągnąć znaczącą redukcję w wyniku zmian technologicznych w produkcji energii elektrycznej i ciepła oraz restrukturyzacji gospodarczej na terenach byłej NRD. Sukces Zjednoczonego Królestwa wynika z liberalizacji rynku energetycznego i przejścia z paliw kopalnych na wytwarzanie energii z gazu, wykorzystaniu energii atomowej i źródeł odnawialnych. Trzecie na liście największych emitentów Włochy zwiększyły emisję w okresie lat 1990–2006 o około 10%. Ta wyjątkowo niekorzystna sytuacja wynika ze wzrostu emisji z transportu, wytwarzania energii oraz przemysłu petrochemicznego. Czwarta na liście Francja zmniejszyła emisję od 1990 r. o 4%; w istotny sposób ograniczona została emisja tlenu azotu z przemysłu, lecz znacznie wzrosła emisja dwutlenku węgla z transportu drogowego. Udział Hiszpanii i Polski w emisji wynosi około 8% dla każdego kraju i zajmują one piąte i szóste miejsce na liście. Transport drogowy, przemysł wytwórczy oraz produkcja energii spowodowały wzrost emisji z terenu Hiszpanii aż o 51%. Polska zmniejszyła emisję o 12%, a o 29% w stosunku do bazowego roku 1998. Główne przyczyny korzystnych dla środowiska zmian to upadek przemysłu ciężkiego i restrukturyzacja innych sektorów przemysłu; obniżenie emisji byłoby znacznie większe, gdyby nie wzrost emisji z

transportu drogowego. Zmiany emisji w krajach UE-27 wahają się w latach 1990–2006 od -55 do +50%; Cypr i Malta nie podjęły zobowiązań wynikających z Protokołu z Kioto.

W 2006 r. emisje na mieszkańca Wspólnoty wyniosły średnio 10,4 t ekwiwalentu dwutlenku węgla. Są one bardzo zróżnicowane w poszczególnych krajach, co wynika ze wzrostu zużycia energii na mieszkańca, związanego z podniesieniem standardu życia, ale i z racjonalizacji jej zużycia w innych krajach. Od 1990 r. największe wzrosty emisji gazów cieplarnianych na mieszkańca nastąpiły w Hiszpanii, Portugalii, na Cyprze i Malcie – nadal nie osiągnęły one jednak średniej na mieszkańca UE. Znamienne jest, że emisje w UE-27 systematycznie się zmniejszały, mimo znaczącego wzrostu gospodarczego. W latach 1990–2006 PKB w UE-27 wzrósł o 40%, a emisje zmniejszyły się o 7,7%.

W roku 2006 zdecydowanie wzrastały emisje w transporcie lotniczym i morskim – sektory te nie są, jak na razie, w pełni objęte Protokołem z Kioto. W transporcie drogowym emisje w 2006 r. najbardziej wzrosły w Hiszpanii i w Polsce. W Hiszpanii wzrost był spowodowany większym zużyciem oleju napędowego, a w Polsce wzrostem zużycia oleju napędowego i benzyny. W Niemczech emisja z transportu była niższa, co miało związek z niższym o ponad 4% zużyciem benzyny.

W 2006 r. w porównaniu z 1990 r. zmiany emisji w UE-15 z poszczególnych sektorów wyglądały następująco:

- sektor energetyczny – zmniejszenie o 4%,
- sektor transportu – wzrost aż o 26%,
- przemysł – zmniejszenie o 12%,

- rolnictwo – zmniejszenie o 11%,
- sektor odpadów – zmniejszenie o 39%.

Prognozy opracowane na podstawie szacunków państw członkowskich wskazują, że emisje w UE-27 będą do roku 2010 niższe o 10,1% w stosunku do roku bazowego. Spadek ten może być wyższy w przypadku pełnego uwzględnienia wykorzystania mechanizmów z Kioto i biotopów obniżających zawartość dwutlenku węgla. To ostatnie działanie to zalesianie i ponowne zalesianie.

Komisja stwierdziła, że we wszystkich państwach członkowskich istnieje kilka skoordynowanych strategii i środków politycznych służących realizacji europejskiego programu zapobiegania zmianom klimatu (ECCP):

- dyrektywa w sprawie ETS UE,
- dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii,
- dyrektywa w sprawie biopaliw,
- ogólnounijne porozumienie ACEA z producentami pojazdów,
- dyrektywa w sprawie opodatkowania energii,
- dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, w sprawie opodatkowania energii i w sprawie promowania kogeneracji,
- elastyczne mechanizmy Protokołu z Kioto.

Oczywiście, skuteczność każdego ze środków jest ograniczona i zależy od jego właściwego stosowania przez państwo. Komunikat wspomina też o nowych, planowanych środkach. Ich przyjęcie będzie jednak zależęć od sytuacji politycznej i kształtującej ją, w sposób obecnie zaskakujący, sytuacji ekonomicznej państw członkowskich.